

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายเพื่อให้อาคาร
ประเภทโรงงานอุตสาหกรรมปลอดภัยจากอัคคีภัย
กรณีศึกษาสถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียน

จัดทำโดย นายณัฐกฤษ งามละออ

ตำแหน่งเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ชำนาญการ
สถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียน กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๖
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๗
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

๑. หัวข้อ การส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายเพื่อให้อาคารประเภทโรงงานอุตสาหกรรมปลอดภัยจาก
อัคคีภัย กรณีศึกษาสถานดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียน

๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ

กรุงเทพมหานครเป็นสังคมเมืองที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีเศษที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนขนาดเล็กมีอาณาเขตเพียง ๖ ตารางกิโลเมตร ซึ่งอยู่ภายในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ และได้ถูกเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๐ คือหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา สภาพแวดล้อมของสังคมเมืองได้เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยได้ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับประชาชน อย่างเช่น ไฟฟ้า ประปา รถยนต์ ระบบสื่อสารและการคมนาคม มีความเจริญมากขึ้น จึงเป็นสิ่งดึงดูดให้ประชาชนโดยรอบอพยพเข้ามาประกอบกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้ความหนาแน่นของประชากรก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ดังนั้นจึงมีการขยายตัวของเมืองออกไปเรื่อยๆ มีการก่อสร้างอาคาร ที่อยู่อาศัย อาคารที่ทำการ โรงงานอุตสาหกรรมขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลถึงการมีแหล่งการทำงานของประชากรในชุมชน รวมทั้งการมีฐานะของประชากรส่วนใหญ่ในเมืองดีขึ้น ความต้องการในการอุปโภคและบริโภคก็มีมากขึ้นทำให้มีการผลิตสินค้าต่างๆ มากขึ้น เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจและการดำรงชีพของคนในพื้นที่เมืองแตกต่างไปจากพื้นที่ชนบท มีการสร้างถนนหนทางเพื่อการคมนาคมและขนส่งสินค้ามากขึ้น ยานพาหนะหลายชนิดก็ถูกพัฒนาขึ้นมาใช้เป็นจำนวนมากทุกวันโดยเฉพาะรถยนต์ ซึ่งในขณะที่ความเจริญของชุมชนเมืองมีขึ้นตลอดเวลา ผลกระทบที่ตามมาทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเมืองเริ่มเสื่อมลงทุกขณะ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีของประชากรในชุมชน ความเสี่ยงภัยทางธรรมชาติ และอุบัติเหตุของประชาชนในชุมชนเมืองที่มีมากยิ่งขึ้นจากการขยายตัวของเมือง ความเจริญและการขยายตัวดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว และกระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่เมืองที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่มีการขยายตัวออกสู่ภายนอกเมือง ทำให้ราคาของที่ดินในเขตเมืองมีราคาสูง ผู้ที่ครอบครองที่ดินต้องใช้สอยพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าให้มากที่สุด การขยายตัวของอาคารสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ไม่สามารถจะขยายตัวออกไปในแนวราบหรือแนวระดับพื้นดินได้มากนัก จึงเป็นเหตุให้เกิดการขยายตัวของสิ่งปลูกสร้างขยายตัวในแนวตั้ง ทำให้เกิดอาคารสิ่งปลูกสร้างที่เป็นอาคารสูงมากยิ่งขึ้น บางพื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจหรือการให้บริการ จะมีอาคารสูงเป็นสถานประกอบการหรือสถานที่ทำงานเกิดขึ้นอย่างหนาแน่น สิ่งที่มาตามก็คืออาคารที่พักอาศัย อันเป็นปัจจัยที่อำนวยความสะดวกระหว่างสถานประกอบการกับสถานที่พักอาศัยที่ไม่ต้องเดินทางไกลและใช้เวลาเดินทางน้อย จากข้อมูลการขออนุญาตก่อสร้างอาคารที่เป็นอาคารสูง (๘ ชั้นขึ้นไป) ในกรุงเทพมหานครปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๔๔ มีถึง ๔,๔๖๘ อาคาร ความเสี่ยงภัยของมนุษย์ในพื้นที่เมืองที่หลีกเลี่ยงได้ยากประการหนึ่งก็คือ ความเสี่ยงต่ออัคคีภัย หรือภัยที่เกิดจากไฟไหม้ เนื่องจากการดำรงชีวิตของประชากร มีความจำเป็นที่ต้องเกี่ยวข้องกับไฟหรือพลังงานความร้อนในชีวิตประจำวัน เช่น การประกอบอาหาร การใช้เกี่ยวกับขบวนการผลิตในการใช้ความร้อน แม้กระทั่งการใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อแสงสว่าง หรือการใช้กับอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ ซึ่งการกระทำเหล่านี้ อาจเป็นเหตุให้เกิดอัคคีภัยขึ้นได้ และด้วยอาคารโกดังคลังสินค้าและโรงงานมีความสำคัญต่อธุรกิจเกือบทุกประเภท เพราะฉะนั้นการรักษาความปลอดภัย

โดยเฉพาะการป้องกันไฟไหม้โรงงาน โกดัง คลังสินค้า ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่ใหญ่ที่สุดของธุรกิจ จึงเปรียบเหมือนเกราะป้องกันที่สามารถขึ้นเป็นขี้นตายธุรกิจได้ หากคลังสินค้าเกิดภัยพิบัติร้ายแรงอย่างเช่น ไฟไหม้ โกดังหรือคลังสินค้า หายนะอาจเกิดขึ้นกับธุรกิจของเราซึ่งอาจรุนแรงถึงขั้นทำให้ธุรกิจทั้งหมดต้องหยุดชะงัก ดังนั้นเราจำเป็นต้องศึกษา พรบ.ป้องกันอัคคีภัยกันก่อนก่อนที่จะจะไปดูวิธีป้องกันไฟไหม้ คลังสินค้าหรือโรงงาน ลองมาศึกษาจุดเริ่มต้นของแผนการป้องกันอัคคีไฟในสถานปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จจากพรบ.ป้องกันอัคคีภัยกันก่อน เพราะการทำการประเมินความเสี่ยงตามพรบ.ป้องกันอัคคีภัยที่ใช้ในประเทศเป็นก้าวแรกในการวางแผนรับมือกับปัญหาไฟไหม้ในสถานปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงทุกประเภท

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ มีบริการประชาชนในหลายรูปแบบ ซึ่งการให้บริการเหล่านี้ต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัยการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครในด้านที่เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรมตรงตามแผนพัฒนาข้างต้น ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ด้านที่ ๑ มหานครปลอดภัย มิติที่ ๑.๔ ปลอดภัยพิบัติ เป้าหมายที่ ๑.๔.๑ กรุงเทพมหานครสามารถลดความเสี่ยงและฟื้นคืนจากภัยพิบัติ เป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๓ เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถด้านบุคลากรและเครื่องมือในการจัดการ สาธารณภัย โดยเฉพาะอัคคีภัย มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเมืองมหานคร

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยและบรรเทาสาธารณภัยอื่นๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมาณพลหรือตามที่ร้องขอ กำหนดมาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอื่นๆ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการป้องกันและระงับอัคคีภัย กำหนดประสานแผนการปฏิบัติงานของสำนักให้เป็นไปตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานคร ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและระงับอัคคีภัย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการแบ่งส่วนราชการและหน้าที่รับผิดชอบ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา และผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพระบบภายในโรงงานอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ใช้อาคาร รวมถึงลดความเสียหายต่อทรัพย์สินที่ประกอบภายในจากสาเหตุของอัคคีภัย ผลกระทบจะเกิดต่อเจ้าหน้าที่ พนักงาน ของอาคารโรงงานนั้นมีผลต่อการดำเนินชีวิต ทางสถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียน สังกัดกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๖ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร มองความสำคัญในจุดนี้ พร้อมทั้งจะสนับสนุนและผลักดันหลายมิติ ด้านวิชาการความรู้ การแนะนำเข้าถึงข้อกำหนด ตามหลักการแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี โดยผู้ศึกษารวมแนวคิดของ กรอบแนวคิด ๔ M, แนวคิดของ Dr.EdwardDemming หรือ PDCA, ใช้การวิเคราะห์(SWOT Analysis) ของ Albert Humphrey, ใช้กิจกรรมนักคิดชาวญี่ปุ่น คือ Jiro Kawakita (หลักการ KJ method) และกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏในหลักการที่ใช้ในการศึกษา

๓. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เจ้าของผู้ใช้อาคารประเภทโรงงานอุตสาหกรรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยประจำโรงงานมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ จัดให้มีจำนวนผู้มีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงงานเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐
- ๔.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรมในโรงงาน ๑๐ โรงงานในระยะเวลา ๖ เดือน

๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา

การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้อาคารประเภทโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินในพื้นที่รับผิดชอบสถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียนที่มีเขตรับผิดชอบ ๒ เขตคือ พื้นที่เขตบางขุนเทียน และพื้นที่เขตบางบอน มีความจำเป็นต้องใช้หลักการทางวิชาการประกอบกันหลายด้านและรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมาย ผู้จัดทำรายงานได้นำประสบการณ์ แนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- ๕.๑ ใช้ปัจจัยความสำเร็จจากกรอบแนวคิด ๔ M
- ๕.๒ ใช้ปัจจัยตามวงจรของ เดมมิง จากแนวคิดของ Dr.EdwardDemming หรือ PDCA
- ๕.๓ ใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis) ของ Albert Humphrey
- ๕.๔ ใช้กิจกรรมนักคิดชาวญี่ปุ่น คือ Jiro Kawakita (หลักการ KJ method)
- ๕.๕ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกันดังนี้
  - ๕.๕.๑ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ ในหมวด ๗ เขตเพลิงไหม้
  - ๕.๕.๒ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ในหมวด ๓ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร
  - ๕.๕.๓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหมวด ๑ การประกอบกิจการโรงงาน
  - ๕.๕.๔ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ในหมวด ๒ การบริหาร การจัดการ และการดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

โดยแยกการวิเคราะห์หรืออธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

หลักวิชาการ	วิเคราะห์ตามรายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> ใช้ปัจจัยความสำเร็จจากกรอบแนวคิด 4 M (ต่อเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของอาคารโรงงานอุตสาหกรรม) 	<p>ในการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จได้นำกรอบแนวคิด 4 M ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญการบริหาร ในองค์กรแห่งการทำงานทุกองค์กร อันประกอบไปด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. คน (Man) การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล กับงานให้มากที่สุด ๒. เงิน (Money) การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ๓. วัสดุดิบ (Materials) การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด ๔. การจัดการ (Management) การจัดการคือกระบวนการจัดการบริหาร <p>วิเคราะห์ เมื่อนำมาใช้ต่อเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของโรงงานเราจำเป็นต้องจัดให้มีการประชุมสำหรับคณะทำงาน (Man) ที่ตั้งขึ้นมาดูแลความปลอดภัยโดยเฉพาะ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมพื้นที่อาคารโรงงาน และทำการสำรวจความจำเป็นในการพัฒนาวัตถุหรือเครื่องมือในการสนับสนุนความปลอดภัยเป็นงบประมาณ (Money) เพื่อจัดสรรเครื่องมือ/อุปกรณ์ (Materials) ที่ใช้ป้องกันเหตุภัยที่อาจเกิดขึ้น พร้อมจัดทำกิจกรรม (Management) อื่นอีกหลายด้านใช้ในการเตรียมพร้อมรองรับภาวะฉุกเฉิน อาทิ ซ้อมทีมตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ซ้อมดับเพลิงประจำปี ฝึกตรวจสอบและทดลองใช้อุปกรณ์ในระบบป้องกันกัน เป็นต้น</p>
<ul style="list-style-type: none"> ใช้ปัจจัยตามแนวคิดของ Dr.EdwardDemming หรือ PDCA (ต่อเจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียน) 	<p>วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดยนักสถิติ Walter Shewhart ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม วงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อพัฒนาขึ้นโดย W. Edwards Deming ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ เผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดีขึ้น และช่วยค้นปัญหาอุปสรรคแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า วงจรDeming ต่อมาแนวความคิดวงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ในทุกกิจกรรม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยการติดตามการบริหารอย่างต่อเนื่องของผู้บริการด้วยกระบวนการ PDCA ประกอบด้วย</p>

	<p>๑. Plan มีการวางแผนในการดำเนินการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน</p> <p>๒. Do ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงาน โดยมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้</p> <p>๓. Check ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีดำเนินการที่กำหนดไว้หรือไม่</p> <p>๔. Action แก้ไขปัญหาหาข้อมูลเพิ่มเติม ปรับปรุงการทำงานเพื่อวางแผนต่อไป</p> <p>วิเคราะห์ เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนำแผนหลัก ๓ ด้าน ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างบรรเทาเหตุ และ หลังเกิดเหตุ มาเป็นแนวทางในการจัดเตรียมเอกสารทางวิชาการ เพื่อสร้างความพร้อมเมื่อได้รับการร้องขอให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านวิชาการต่ออาคารโรงงานอุตสาหกรรม พร้อมจัดคณะครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถ มีการรับรองจากหน่วยงานภายนอกว่าเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เรื่องในการบริหารจัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยได้ เมื่อใช้กิจกรรมต่อกันตามเป้าหมายแล้ว จึงให้มีการรวบรวม ข้อเสนอแนะ วิธีการปฏิบัติตนเมื่อมีเหตุภัย สรุปเป็นเอกสารทางวิชาการแลกเปลี่ยนและแนะนำต่อกัน</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● หลักการ KJ method 	<p>บทความทางการศึกษาเกี่ยวกับ kj method คือ ชื่อย่อของนักคิดชาวญี่ปุ่น Jiro Kawakita (หลักการ KJ method) คือ หลักการคิดที่ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่กระจัดกระจายเป็นวิธีจัดการข้อมูลเพื่อให้เกิดสมมติฐานใหม่โดยครั้งแรกทุกคนจะไม่รู้ว่าภาพรวมเป็นอย่างไร ก็จะมีการรวบรวมข้อมูลแต่ละอย่างในทางที่จะกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ เพื่อให้ค้นพบภาพโดยรวมของแนวความคิด โดยจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในชั้นผู้บริหารระดับปฏิบัติการของสถานประกอบการเพื่อใช้รวมแนวคิด</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis) ของ Albert Humphrey 	<p>SWOT เป็นหลักการวิเคราะห์องค์กรรูปแบบหนึ่ง ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ตั้งแต่ปี ๑๙๖๐ โดยจะใช้ในการประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรทั้งภายในและภายนอก โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๔ อย่างด้วยกันคือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อแก้ไขปัญหภายในและภายนอกขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● S หรือ Strengths หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กร ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งหรือ เป็นจุดแข็งขององค์กรที่จะนำไปสู่การได้เปรียบคู่แข่ง เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน เช่น จุดแข็งด้านการเงิน ด้านการผลิต ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านคุณภาพของสินค้า นักธุรกิจด้านการขายต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งเหล่านี้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดขององค์กร ● W หรือ Weaknesses หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กรที่ทำให้เกิดความอ่อนแอ หรือเป็นจุดอ่อนนำไปสู่การเสียเปรียบคู่แข่ง เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพภายใน ซึ่งนักธุรกิจหรือผู้บริหารขององค์กรจะต้องหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นให้ได้ ● หรือ Opportunities หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ภายนอกองค์กร ที่เอื้อประโยชน์ให้องค์กร เป็นโอกาสที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ เช่น สภาพเศรษฐกิจที่ขยายตัว ข้อแตกต่างระหว่างจุดแข็งกับโอกาสในการทำธุรกิจก็คือ จุดแข็งเป็นปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายใน ส่วนโอกาสนั้นเป็นผลจากสภาพแวดล้อมภายนอก นักธุรกิจหรือผู้บริหารองค์กรที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้นในการเพิ่มประโยชน์ให้กับองค์กร ● T หรือ Threats หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ภายนอกองค์กร ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก นักธุรกิจหรือผู้บริหารจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ การบริหารองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และพยายามขจัดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้หมดไป <p>จากความหมาย จะพิจารณาเห็นว่า SWOT ก็คือ กลยุทธ์การตลาด ๔ ด้าน ได้แก่ จุดแข็งซึ่งเป็นจุดเด่นขององค์กร จุดอ่อนที่เป็นข้อเสียเปรียบขององค์กร โอกาสคือปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ให้องค์กรดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ และด้านสุดท้ายก็คือ ปัญหาอุปสรรคที่อาจมีผลกระทบ ต่อองค์กร การวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งข้อมูล ที่ได้จากการวิเคราะห์ หากเป็นจุดแข็งจะนำมากำหนดทิศทาง หรือกำหนดเป้าหมายการทำงาน และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม ส่วนจุดอ่อนจะนำมาพิจารณาเพื่อ</p>
--	---

	<p>กำหนด กลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรค หรือทำให้ปัญหาอุปสรรคลดน้อยลง การวิเคราะห์ SWOT มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นการวิเคราะห์และพิจารณาในเรื่องทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ ๒. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เพื่อค้นหาโอกาสและอุปสรรคจากการดำเนินงานที่องค์กรได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การพัฒนาของเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน <p>การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน</p> <p><u>จุดแข็ง (Strength)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิงมีความรู้ด้านกฎหมาย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๒.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิงใช้กฎหมายภายในส่วนราชการต่อกัน ๓.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิงมีความรู้ในการใช้ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการจัดการสาธารณภัย ๔.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิง ได้รับการรับรองจากส่วนราชการภายนอกให้เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๕.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิงมีทักษะผจญเหตุภัยในพื้นที่ <p><u>จุดอ่อน (Weakness)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงมีสถิติจัดทำแผนโครงการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายต่อโรงงานในปริมาณที่น้อย ๒.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิง เมื่อถึงเวลาออกปฏิบัติงานไม่รวบรวมข้อมูลเชิงแก้ไข ปัญหา ของหน่วยงานขาดการเก็บข้อมูล ๓.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิง ขาดความเอาใจใส่ในเทคโนโลยีทันสมัยที่มีใช้ในอาคารเพื่อป้องกันภัย จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือทำผลงานในลักษณะการออกไปให้ความรู้
--	---

	<p>๔.เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิง ที่ประจำตามสถานีดับเพลิง ไม่ค่อยจัดทำโครงการงานเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ด้วยตนเองต้องรอคำสั่ง</p> <p>การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก</p> <p><u>โอกาส (O-Opportunity)</u></p> <p>๑.เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งยังไม่สามารถเข้าถึงกฎหมายได้ครบ</p> <p>๒.กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕</p> <p>๓.แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (๒๕๕๖-๒๕๗๕)</p> <p><u>อุปสรรค (T-Threat)</u></p> <p>๑.เจ้าของอาคารโรงงานไม่ทราบว่า เจ้าหน้าที่ดับเพลิงทำหน้าที่ด้านดับเพลิงประจำพื้นที่นั้นๆ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการความปลอดภัย ตามหัวข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒.ส่วนราชการภายนอกขาดการประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้ สถานประกอบการประเภทอาคารโรงงานอุตสาหกรรมได้ทราบถึงพันธกิจร่วมต่อสถานีดับเพลิงและกู้ภัยในพื้นที่</p> <p>๓. เจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยประจำอาคารมีการหมุนเวียนเปลี่ยนงานและโยกย้ายงานตามสภาวะครอบครัวบ่อยครั้ง ทำให้การประสานงานขาดความต่อเนื่องในพื้นที่</p>
--	--

จากการวิเคราะห์เชื่อมโยง SWOT Analysis และการใช้หลัก TOWS จับคู่สถานการณ์ ภายใน และภายนอก ได้ดังนี้

๑.ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO strategies) เป็นการใช้จุดแข็ง (S) เมื่อโอกาส (O) เอื้ออำนวยเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยจุดแข็งของ เจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่มีความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความรู้ในการใช้ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการจัดการสาธารณภัยเป็นอย่างดี และมีการตรวจสอบ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการจัดการ สาธารณภัยอยู่เสมอ มีความตั้งใจที่จะศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมด้านกฎหมายระเบียบ โดยมีโอกาสจากภายนอกสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพราะเป็นการปฏิบัติตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการจัดหา สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี นโยบายของส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้จะมุ่งเน้นให้เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมมีส่วนร่วมในการรับรู้การส่งเสริมให้ใช้อาคารปลอดภัยภายใต้ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

๒.ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ST strategies) เป็นการใช้จุดแข็ง (S) มาลดอุปสรรค (T) จากภายนอก โดยเจ้าหน้าที่ดับเพลิง สังกัดสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้ที่มีทักษะทั้งด้านปฏิบัติงาน และทักษะการถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการภายนอกที่เกี่ยวข้องของกฎหมายร่วมกัน หรือบูรณาการต่อกัน อาทิ กรมโยธาธิการกับสำนักป้องกันฯ,

๗.ประโยชน์จากการศึกษา

๗.๑ โรงงานมีแผนป้องกันอัคคีภัยในโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีเจ้าหน้าที่ของสถาน
ดับเพลิงร่วมกับเจ้าหน้าที่ของโรงงานดำเนินการตามกฎหมาย

๗.๒ สถานีดับเพลิงและกู้ภัยบางขุนเทียนมีการพัฒนาบุคลากรให้สร้างกิจกรรม
ส่งเสริมความรู้สึอดคล้องตามกฎหมายต่อโรงงานอุตสาหกรรม

๗.๓ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการตามกิจกรรมบรรลุเป้าประสงค์ที่ ๑.๔.๑.๓
เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถด้านบุคลากรและเครื่องมือในการจัดการสาธารณภัย โดยเฉพาะ
อัคคีภัย

๘.งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ

๙.แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จระดับผลผลิต (Output) และระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
มีกิจกรรมเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎหมาย โรงงานจัดทำเป็นเอกสารประกอบตาม แผนงานจำนวน ๑ แผนต่อโรงงาน ใช้ใน ลักษณะแลกเปลี่ยนต่อกันระหว่างเจ้าหน้าที่ รัฐ กับ เจ้าหน้าที่ประจำอาคารโรงงาน	เจ้าหน้าที่รัฐ กับ เจ้าหน้าที่ประจำอาคารโรงงาน มี ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวข้องกับโรงงาน และบังคับใช้ ต่อกัน สร้างความปลอดภัยเกิดขึ้นต่อผู้ใช้อาคาร โรงงาน ประเมินผลความสำเร็จจากแบบประเมินไม่ ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

๙.๒ วิธีการ / เครื่องมือ ที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล

- ทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรม ก่อน และหลัง
- เปรียบเทียบ ข้อมูลสถิติเหตุ ก่อน และ หลัง
- แบบประเมินความรู้ และสอบถามความพึงพอใจ

๑๐.ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับอาคารโรงงาน

๑๐.๒ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารโรงงานต่อเจ้าของ
ผู้ประกอบการโรงงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง